ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
Г-Н Y. ВОТ
представено на 12 май 2009 година [1]

1. Настоящото дело би следвало да позволи на Съда да изясни задълженията, които произтичат за общностния съд от принципа на състезателност, когато разглежда служебно абсолютна процесуална предпоставка.

2. Делото е по жалба, подадена от Комисията на Европейските общности срещу Решение на Първоинстанционния съд на Европейските общности от 12 декември 2007 г. по дело Ирландия и др./Комисия [2], в което посочената юрисдикция отменя Решение 2006/323/ЕО на Комисията от 7 декември 2005 година за освобождаване от акциз на минералните масла, използвани като гориво за производството на двуалуминиев триокис в района на Гардан, в района на Шанън и в Сардиния, прилагано съответно от Франция, Ирландия и Италия [3].

3. В спорното решение Комисията квалифицира като държавни помощи, несъвместими с общия пазар, освобождаването от акциз на минералните масла, което е разрешено от Съвета на Европейския съюз по нейно предложение, няколко години преди това, в съответствие с релевантните директиви в областта на акцизите.

4. В посоченото решение Комисията приема, че тези освобождавания не представляват съществуващи помощи, а нови помощи, които следователно трябва по принцип да бъдат възстановени от бенефициерите. Комисията приема обаче, че решенията на Съвета, които ги разрешават, пораждат оправдани правни очаквания, че те съответстват на правилата на общия пазар. Затова тя нарежда те да бъдат възстановени само от датата на публикуване в *Официален вестник на Европейските общности* на започването на официалната процедура по разследване на посочените освобождавания с оглед на разпоредбите в областта на държавните помощи.

5. Спорното решение е предмет на жалба за отмяна от страна на Ирландия, Френ-

1 — Език на оригиналния текст: френски.
2 — T-50/06, T-56/06, T-60/06, T-62/06 и T-69/06, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“.
3 — ОВ L 119, 2006 г., стр. 12, наричано по-нататък „спорното решение“.

ската република и Италианската република, както и от две дружества — Eurallumina SpA [4] и Aughinish Alumina Ltd [5].

6. В обжалваното решение Първоинстанционният съд разглежда служебно правното основание, според което посоченото решение е опорочено поради липса на мотиви, доколкото в него, без да се дават обяснения, се твърди, че спорните освобождавания не представляват съществуващи помощи по смисъла на член 1, буква б), подточка v) от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета [6].

7. Първоинстанционният съд постановява отмяната на спорното решение въз основа на това правно основание, без предварително да получи становищата на страните по него.

8. В подкрепа на искането си за отмяна на обжалваното решение Комисията се позовава на няколко правни основания. Първо, тя изтъква, че Първоинстанционният съд няма право да разглежда служебно въпросното правно основание, и второ, че нарушава принципа на състезателност. Комисията иска също Съдът да установи, че обжалваното решение е погрешно, тъй като в него се приема, че спорното решение е опорочено от нарушение на задължението за мотивиране по отношение на неприлагането на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999.

9. Предлагам на Съда да приеме, че Първоинстанционният съд несъмнено има правото да разгледа служебно това правно основание, но че е бил длъжен да получи становищата на страните по посоченото правно основание съгласно принципа на състезателност. Ще стигна до извод, че неспазването на това изискване обосновава отмяната на обжалваното решение.

10. Ще предложа също на Съда да установи, че спорното решение не е опорочено от липса на мотиви, що се отнася до неприлагането на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999, и да върне делото пред Първоинстанционния съд за разглеждане на правните основания за отмяна на посоченото решение, изтъкнати от трите държави членки и двете дружества.

I — Правна уредба

А — *Директивите относно акцизите върху минералните масла*

11. Акцизите върху минералните масла са предмет на няколко директиви, а именно

4 — Наричано по-нататък „Eurallumina“.

5 — Наричано по-нататък „Aughinish Alumina“.

6 — Регламент от 22 март 1999 година за установяване на подробни правила за прилагането на член [88 ЕО] (ОВ L 83, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 41).

Директива 92/81/ЕИО на Съвета от 19 октомври 1992 година за хармонизиране структурата на акциза върху минералните масла [7], Директива 92/82/ЕИО на Съвета от 19 октомври 1992 година за сближаване на акцизните ставки за минералните масла [8] и Директива 2003/96/ЕО на Съвета от 27 октомври 2003 година относно преструктурирането на правната рамка на Общността за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията [9], която отменя Директиви 92/81 и 92/82, считано от 31 декември 2003 г.

12. Член 8, параграф 4 от Директива 92/81 дава възможност на Съвета по предложение на Комисията да позволи на държава членка да въведе освобождавания или намалявания на акцизните ставки, различни от предвидените в тази директива.

13. Член 2, параграф 4, буква б), второ тире от Директива 2003/96 предвижда, че последната не се отнася до енергийните продукти с двойно предназначение, т.е. тези, които се използват едновременно както за гориво за отопление, така и за цели, различни от тези на моторното гориво или горивото за отопление. Така, считано от 31 декември 2003 г. — датата на влизане в сила на тази директива, вече няма минимална акцизна ставка за мазут, използван за производството на двуалуминиев триокис. Освен това член 18, параграф 1 от Директива 2003/96 допуска след предварителен преглед от Съвета до 31 декември 2006 г. държавите членки да продължат да прилагат намаленията в нивата на данъчно облагане или освобождаването от данъци, изброени в приложение II, в което са посочени освобожданията от акциз върху тежки горива, използвани за производството на двуалуминиев триокис в района на Гардан, в района на Шанън и в Сардиния.

Б — *Разпоредбите за държавна помощ*

1. Договорът за ЕО

14. Член 87, параграф 1 ЕО гласи:

„Освен когато е предвидено друго в настоящия договор всяка помощ, предоставена от държава членка или чрез ресурси на държава членка, под каквато и да било форма, която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки, доколкото засяга търговията между държавите членки, е несъвместима с общия пазар.“

7 — ОВ L 316, стр. 12.
8 — ОВ L 316, стр. 19.
9 — ОВ L 283, стр. 51; Специално издание на български език, 2007 г., глава 9, том 2, стр. 98.

15. Член 88 ЕО предвижда:

„1. Комисията, в сътрудничество с държавите членки държи под постоянно наблюдение всички системи за предоставяне на помощ, съществуващи в тези държави. Тя предлага на последните всички подходящи мерки, които са необходими за последователно развитие или функциониране на общия пазар.

2. Ако Комисията, след като е уведомила всички заинтересовани страни да представят своите мнения, установи, че помощта, предоставена от държавата или чрез ресурси на държавата, е несъвместима с общия пазар в съответствие с член 87, или че тази помощ е била използвана не по предназначение, тя взема решение, че съответната държава членка е задължена да отмени или измени тази помощ в срок, който Комисията определя.

[…]

3. Комисията следва да бъде информирана в разумен срок, който да ѝ даде възможност да представи своето становище по отношение на всякакви планове за предоставянето или изменението на помощта. Ако тя счита, че такъв план е несъвместим с вътрешния пазар, като се позовава на член 87, тя без забавяне започва процедурата, предвидена в параграф 2. Заинтересованата държава членка не може да започне прилагането на предложените мерки, докато тази процедура не доведе до постановяването на окончателно решение.“

2. Регламент № 659/1999

16. Съгласно член 1, буква б) от Регламент № 659/1999, понятието „съществуваща помощ“ обхваща:

„[…]

v) помощ, която се счита за съществуваща помощ поради това, че може да се установи, че в момента на въвеждането ѝ в действие не е представлявала помощ и впоследствие е станала помощ поради еволюцията на общия пазар и без да е била изменяна от държавата членка. Когато определени мерки са станали помощ след либерализирането на дадена дейност от правото на Общността, такива мерки не се считат за съществуваща помощ след датата, определена за либерализиране.“

II — Обстоятелства, предхождащи спора

17. Ирландия, считано от 1983 г., Италианската република, считано от 1993 г., и Френската република, считано от 1997 г., освобождават от акциз минералните масла, използвани за производството на двуалуминиев триокис, съответно в района на Шанън, в Сардиния, и в района на Гардан.

18. Тези освобождавания се разрешени съответно с Решение 92/510/ЕИО на Съвета [10], 93/697/ЕО на Съвета [11] и 97/425/ЕО на Съвета [12]. Тези разрешения са продължавани многократно от Съвета, последно с Решение 2001/224/ЕО [13], до 31 декември 2006 г.

19. В съображение 5 от Решение 2001/224 се посочва, че то не засяга изхода от евентуални процедури в случай на смущения във функционирането на единния пазар, които биха могли да бъдат предприети по-специално в съответствие с членове 87 ЕО и 88 ЕО и че не отменя изискването държавите членки да нотифицират Комисията в случай на потенциални държавни помощи съгласно член 88 ЕО.

20. С три решения от 30 октомври 2001 г., публикувани в *Официален вестник на Европейските общности* на 2 февруари 2002 г. [14], Комисията започва предвидената в член 88, параграф 2 ЕО процедура по отношение на всяко едно от разглежданите освобождавания. В края на тази процедура Комисията приема спорното решение.

21. В това решение Комисията приема, че освобождавания, предоставени преди 1 януари 2004 г. — датата на влизане в сила на Директива 2003/96, съставляват държавна помощ по смисъла на член 87, параграф 1 ЕО.

22. Комисията посочва, че те трябва да бъдат разглеждани като нови, а не като съществуващи помощи. Комисията основава тази преценка по-специално на обстоятелството, че разглежданите освобождавания не са съществували преди влизането в сила на Договора в съответните държави членки, че те никога не са

10 — Решение от 19 октомври 1992 година относно разрешаване на държавите членки да продължат да прилагат съществуващите намаления на акцизните ставки или освобождавания от акциз по отношение на определени минерални масла, използвани за специални цели, в съответствие с предвидената в член 8, параграф 4 от Директива 92/81/ЕИО процедура (ОВ L 316, стр. 16).

11 — Решение 93/697/ЕО на Съвета от 13 декември 1993 година относно разрешаване на определени държави членки да приложат или да продължат да прилагат намаления на акцизните ставки или освобождавания от акциз по отношение на определени минерални масла, използвани за специални цели, в съответствие с предвидената в член 8, параграф 4 от Директива 92/81/ЕИО процедура (ОВ L 321, стр. 29).

12 — Решение 97/425/ЕО на Съвета от 30 юни 1997 година относно разрешаване на държавите членки да приложат или да продължат да прилагат съществуващите намаления на акцизните ставки или освобождавания от акциз по отношение на определени минерални масла, използвани за специални цели, в съответствие с предвидената в Директива 92/81/ЕИО процедура (ОВ L 182, стр. 22).

13 — Решение на Съвета от 12 март 2001 година относно намалени ставки на акцизите и освобождаване от акцизи на определени минерални масла при използването им за специални цели (ОВ L 84, стр. 23; Специално издание на български език, 2007 г., глава 9, том 2, стр. 46).

14 — ОВ C 30, стр. 17, 21 и 25.

били разрешавани от Съвета или от нея самата въз основа на правилата, които уреждат държавните помощи, и че разпоредбите на член 4, параграф 6 от Регламент № 659/1999 не намират приложение [15].

23. В съображение 69 от спорното решение Комисията твърди, че в случая член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999 не намира приложение.

24. По-нататък тя излага причините, поради които разглежданите помощи са несъвместими с общия пазар.

25. Що се отнася до освобожданията, предоставени, считано от 1 януари 2004 г., Комисията решава да започне официалната процедура по разследване, предвидена в член 88, параграф 2 ЕО.

26. Накрая, Комисията разглежда в каква степен помощите, съответстващи на освобожданията, предоставени до 31 декември 2003 г., трябва да бъдат възстановени. Тя припомня, че държавите членки са длъжни да възстановят непра-

15 — Тази разпоредба предвижда, че помощта се счита за разрешена, когато е нотифицирана на Комисията и в срок от два месеца тя не е взела решение.

вомерните помощи, обявени за несъвместими с общия пазар, освен ако това възстановяване противоречи на общ принцип на общностното право като принципа на защита на оправданите правни очаквания или принципа на правната сигурност.

27. Комисията приема, че с оглед на решенията за освобождаване и на обстоятелството, че тези решения, включително и Решение 2001/224, са били приети по нейно предложение, бенефициерите на спорните освобождавания неоснователно са се позовали на оправдани правни очаквания за съответствието на тези освобождавания с общностното право като цяло, но само до 2 февруари 2002 г. — датата на публикуване в *Официален вестник на Европейските общности* на решенията за започване на процедурата, предвидена в член 88, параграф 2 ЕО.

28. В разпоредителната част на спорното решение е посочено, че разглежданите освобождавания, предоставени до 31 декември 2003 г., представляват държавни помощи по смисъла на член 87, параграф 1 ЕО, че помощите, предоставени в периода от 3 февруари 2002 г. до 31 декември 2003 г., са несъвместими с общия пазар, доколкото техните бенефициери не са платили акциз в размер поне на 13,01 EUR за 1 000 kg тежки минерални масла, и че посочените несъвместими помощи трябва да бъдат възстановени от съответните три държави членки.

III — Производството пред Първоинстанционния съд и обжалваното решение

29. С жалби, подадени в секретариата на Първоинстанционния съд съответно на 16, 17 и 23 февруари 2006 г., Ирландия, Френската република, Италианската република, Eurallumina SpA и Aughinish Alumina Ltd предявяват искания за пълна или частична отмяна на спорното решение. Отделните дела са съединени за целите на устната фаза на производството, а след това и за целите на съдебното решение.

30. Според обжалваното съдебно решение в подкрепа на своите жалби жалбоподателите изтъкват по същество 23 правни основания, изведени по-специално от погрешната квалификация на спорните освобождавания като нови помощи, въпреки че ставало въпрос за съществуващи помощи, от нарушение на принципите на защита на оправданите правни очаквания, на правната сигурност, на спазване на разумния срок, на презумпцията за валидност, на принципа lex specialis derogat legi generali, на полезното действие и на добрата администрация. Направено е също позоваване на нарушения на член 87 ЕО, както и на задължението за мотивиране по отношение на прилагането на този член.

31. В точка 46 от обжалваното съдебно решение Първоинстанционният съд посочва, че счита за необходимо да разгледа служебно правното основание, изведено от липса на мотиви в спорното решение по отношение на неприлагането на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999.

32. След като напомня, че липсата или непълнотата на мотивите съставлява абсолютна процесуална предпоставка, която общностният съд трябва да разгледа служебно, както и съдебната практика относно обхвата на задължението за мотивиране на общностен акт, той посочва, че в спорното решение Комисията разглежда дали въпросните освобождавания представляват нови или съществуващи помощи и твърди, че член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999 не се прилага в случая, без да укаже причините за тази неприложимост.

33. В точки 56—62 от обжалваното съдебно решение Първоинстанционният съд приема, че следните особени обстоятелства налагат на Комисията да мотивира специално неприлагането на тази разпоредба.

34. На първо място, в няколко решения за разрешаване на разглежданите освобождавания се посочва, че Комисията признава, че тези освобождавания не водят до нарушаване на конкуренцията, и няма никакви данни, въз основа на които да се направи извод в какво се изразява различният обхват на понятието за нарушение на конкуренцията в областта на данъците и в тази на държавните помощи. В някои от тези решения се посочва също, че Комисията ще проверява редовно разглежданите освобождавания, за да гарантира съвместимостта им с функционирането на вътрешния пазар и с други цели на Договора.

35. На второ място, в съображение 97 от спорното решение Комисията признава, че тези решения за разрешение, приети вследствие на собствените ѝ предложения, можели да оставят впечатлението, че към момента на въвеждането им в действие разглежданите освобождавания не са могли да бъдат квалифицирани като държавни помощи. Според Първоинстанционния съд обстоятелството, че това съображение се съдържа в частта относно възстановяването на помощите, не може да намали неговия обхват с оглед квалифицирането на разглежданите освобождавания като държавни помощи.

36. На трето място, разглежданите освобождавания са разрешавани и продължавани от Съвета по предложение на Комисията и в нито едно от тези решения, освен в Решение 2001/224, не се посочва възможно противоречие с правилата в областта на държавните помощи. В съображение 96 от спорното решение Комисията подчертава, че заинтересованите лица не очакват Комисията да представи на Съвета предложения, които са несъвместими с разпоредбите на Договора.

37. Въз основа на тези обстоятелства Първоинстанционният съд стига до извода, че Комисията е нарушила задължението за мотивиране, наложено ѝ от член 253 ЕО по отношение на неприлагането в конкретния случай на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999.

38. Първоинстанционният съд постановява отмяната на спорното решение и осъжда Комисията да заплати съдебните разноски.

IV — Жалбата

39. Комисията иска от Съда да отмени обжалваното съдебно решение, да върне делата за ново разглеждане от Първоинстанционния съд, без да се произнася по съдебните разноски.

40. Ирландия, Френската република, Италианската република, Eurallumina и Aughinish Alumina искат от Съда да отхвърли жалбата и да осъди Комисията да заплати съдебните разноски.

41. При условията на евентуалност, в случай че Съдът приеме шестото правно основание на жалбата на Комисията, според което Първоинстанционният съд не може да отмени спорното решение, поради това че разширява обхвата на официалната процедура по разследване на освобожданията за периода след 1 януари 2004 г., Eurallumina SpA иска от Съда да отмени обжалваното съдебно решение само в частта му, отнасяща се до това разширяване.

42. В подкрепа на своето искане за отмяна на обжалваното съдебно решение и за връщане на делата пред Първоинстанционния съд Комисията посочва шест правни основания.

43. Първото правно основание цели да докаже, че Първоинстанционният съд е превишил правомощията си, като е разгледал служебно правното основание, изведено от липсата на мотиви на спорното решение. Второто правно основание е изведено от нарушение на принципа на състезателност и на правото на защита. Третото правно основание има за цел да докаже, че въпросът дали разглежданите помощи спадат към приложното поле на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999, не може да бъде разгледан. Четвъртото и петото правно основание целят да докажат, че Първоинстанционният съд е допуснал грешка при прилагането на правото, като е приел, че спорното решение е опорочено от нарушение на задължението за мотивиране по отношение на неприлагането на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999. Накрая, с шестото правно основание Комисията изтъква, че Първоинстанционният съд не може да отмени спорното решение, тъй като последното разширява обхвата на официалната процедура по разследване на освобожданията до 31 декември 2003 г.

44. Преди да се разгледат тези правни основания, следва да се напомни, че в точка 46 от обжалваното решение Първоинстанционният съд посочва, че е счел за необходимо да разгледа служебно правното основание, изведено от липсата на мотиви на спорното решение, що се отнася до неприлагането на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999.

45. По време на съдебното заседание се потвърждава, че дори и да оспорват пред Първоинстанционния съд квалификацията за нова помощ, възприета от Комисията в спорното решение, и по този начин да поддържат, че разглежданите освобождавания трябва да бъдат квалифицирани като съществуващи помощи, жалбоподателите в нито един момент не основават своите доводи на разпоредбите на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999 [16].

46. Следователно може да се приеме за целите на анализа, който ще последва, от една страна — че страните не поддържат пред Първоинстанционния съд, че разглежданите освобождавания трябва да се квалифицират като съществуващи помощи по член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999, а от друга страна — че правното основание, разгледано служебно от Първоинстанционния съд, свързано с нарушението на задължението за мотивиране по отношение на неприлагането на посочената разпоредба, не е било разисквано от страните.

A — *По първото правно основание*

1. Доводи на страните

47. Първото правно основание на жалбата формално е изведено от липсата на компе-

16 — Ирландия и Aughinish Alumina поддържат, че въпросните освобождавания представляват съществуващи помощи, от една страна, по силата на член 1, буква б), подточка iii) от Регламент № 659/1999 поради липсата на решение на Комисията в срок до два месеца след уведомлението за помощта, а от друга страна — по силата на член 1, буква б), подточка iv) във връзка с член 15, параграф 3 от същия регламент на основание, че те съществували преди повече от десет години, и накрая на основание, че съответствали на правнообвързващи ангажименти на Ирландия, поети преди присъединяването ѝ към Европейската общност. Италианската република се позовава на член 1, буква б), подточка ii) от Регламент № 659/1999 на основание, че посочените освобождавания са били надлежно разрешени от Съвета.

тентност на Първоинстанционния съд, от нарушения на процедурните правила, които засягат интересите на жалбоподателя, от нарушение на диспозитивното начало, от нарушение на член 230 ЕО във връзка с член 253 ЕО, както и на член 21 от Статута на Съда и на член 44, параграф 1 и член 48, параграф 2 от Процедурния правилник на Първоинстанционния съд.

48. Това правно основание се разделя на две части.

49. В рамките на първата част Комисия изтъква, че като разглежда служебно правното основание, изведено от липса на мотиви в спорното решение, Първоинстанционният съд е надхвърлил определените от страните рамки на спора, като по този начин е превишил правомощията си, нарушил е диспозитивното начало, произнесъл се е ultra petita и е извършил процесуално нарушение, което е засегнало интересите на Комисията.

50. Комисията посочва, че предвид задълженията на националния съд за прилагане на общностното право, определени в Решение от 14 декември 1995 г. по дело van Schijndel et van Veen [17], и в Решение от 7 юни 2007 г. по дело van der Weerd и др. [18], Първоинстанционният съд не може да разглежда служебно въпросното правно основание, тъй като то няма никаква връзка с 23-те правни основания, повдигнати от страните. Те никога не са твърдели, че член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999 може да бъде релевантен.

51. Посоченото правно основание преди всичко не било свързано с фактите по преписките на петте съединени дела, които не съдържали каквото и да е обстоятелство, което да остави впечатлението, че спорните освобождавания не са представлявали помощи към момента на въвеждането им, а са станали помощи впоследствие поради развитието на общия пазар.

52. В рамките на втората част Комисията поддържа, че служебно разгледаното правно основание в действителност се отнася до законосъобразността по същество на спорното решение, а не до неговите мотиви, тъй като искането от Първоинстанционния съд мотивиране не било необходимо, за да могат заинтересованите страни да се запознаят с основанията на спорното решение, нито за да може съдът да упражни своя контрол. Така Първоинстанционният съд бил нарушил правилата относно ролята на общностния съд по отношение на проверката на мотивите на обжалваните актове, както са уточнени от съдебната практика, по-специално с Решение от 2 април 1998 г. по дело Комисия/Sytraval и Brink's France [19], в което Съдът ясно е направил разграничение между правни основания, с които да се оспорва формалната законосъобразност на обжалвания акт, които при необходимост общностният съд трябва да разгледа служебно, и правните основания, отнасящи се до материалната законосъобразност, които могат да бъдат разгледани само ако са представени от страните.

17 — C-430/93 и C-431/93, Recueil, стр. I-4705.

18 — C-222/05—C-225/05, Recueil, стр. I-4233.

19 — C-367/95 P, Recueil, стр. I-1719.

53. Комисията поддържа, че Първоинстанционният съд е нарушил също и правилата, свързани със задължението относно представянето на правните основания в жалбата, посочени в член 21 от Статута на Съда, в член 44, параграф 1 и в член 48, параграф 2 от Процедурния правилник на Първоинстанционния съд, като е разгледал въпросното правно основание, което всъщност се отнася до същността на спорното решение.

54. Ответниците оспорват тези доводи.

2. Съображения

55. Също като ответниците смятам, че формулираните от Комисията твърдения за нарушение в рамките на нейното първо правно основание са неоснователни.

56. На първо място, що се отнася до първата част от посоченото правно основание, правомощията на общностния съд да разглежда служебно правно основание като това, повдигнато от Първоинстанционния съд, не би могло да се определя с оглед на посочените по-горе Решение по дело van Schijndel и van Veen, или Решение по дело van der Weerd и др., които Комисията цитира.

57. Тези решения се отнасят до връзката между процесуалната автономия на държавите членки и принципите на равностойност и ефективност. Те се отнасят до въпроса дали в зависимост от това, ако неговото процесуално право предвижда възможност да разглежда служебно правно основание, изведено от вътрешното право, националният съд трябва да разглежда служебно прилагането на общностното право по силата на тези принципи. По-специално в посочените решения е разяснено в каква степен принципът на ефективност задължава националната юрисдикция да разглежда служебно правно основание, изведено от общностното право, когато нейното процесуално право не ѝ позволява да разглежда служебно правно основание, изведено от вътрешното право. Именно в този контекст в Решение по дело van der Weerd и др., посочено по-горе, се приема, че националният съд не е длъжен да разглежда служебно прилагането на общностното право, когато в хода на производството страните са имали възможност сами да изтъкнат подобно правно основание.

58. Тези граници за обхвата на принципа на ефективност не могат да се приложат в настоящото дело, в което става въпрос за преценяване на правомощията на общностния съд. Тези правомощия произтичат от самостоятелни норми, следващи от нормите, уреждащи процедурата пред общностния съд, или от съдебната практика.

59. Несъмнено, както Комисията правилно посочва, от тези правила, и по-специално от член 21 от Статута на Съда, както и от член 44, параграф 1 от Процедурния правилник на Първоинстанционния съд, е видно, че рамките на спора се определят и представят от страните. От това следва, че общностният съд

не може да надхвърля исканията на страните. По принцип той също трябва да се произнася по тези искания в рамките на правните и фактически елементи, изложени от страните.

60. Въпреки това ролята на общностния съд не е пасивна и не може да бъде ограничена до преценка на правилността на позициите на всяка от страните по спора, като се придържа стриктно към изтъкваните от тях правни средства и доводи. Всъщност ролята на общностния съд не е само да бъде арбитър. В съответствие с член 220 ЕО той също трябва да гарантира спазването на общностното право.

61. Следователно процедурните правила за всяка общностна юрисдикция, както и съдебната практика, са определили редица случаи, в които общностният съд има правомощия да разглежда служебно дадено правно основание, за да изпълни своята мисия на съд относно законосъобразността.

62. Съгласно Процедурния си правилник Съдът може да разглежда служебно дали е налице явна некомпетентност от негова страна да разгледа даден иск или жалба, явна недопустимост на иска или жалбата или евентуално явна липса на правно основание [20]. Той може също да разглежда служебно липсата на абсолютни процесуални предпоставки [21], т.е. нарушение на съществено условие за допустимостта на иск или жалба, като например спазването на сроковете за предявяване на иск или за обжалване [22], наличието на обжалваем акт [23], процесуалната легитимация [24] и т.н.

63. Според съдебната практика Съдът е длъжен също да разглежда служебно нарушение на норма от общностния правен ред, когато тази норма е достатъчно важна, за да бъде квалифицирана като норма от публичен ред. В този смисъл е прието, че общностният съд трябва да разглежда служебно силата на пресъдено нещо [25] и липсата на компетентност на автора на акта [26]. Той трябва също да разглежда служебно нарушенията на съществено процесуално правило, т.е. нередностите, които засягат формата на акта или следваната процедура и които засягат правата на трети лица или на лица, посочени в този акт, или които могат да окажат влияние върху съдържанието на този акт [27], като например липсата на надлежно установяване [28] или липсата на уведомление [29].

20 — Член 92, параграф 1 от Процедурния правилник на Съда, член 111 от Процедурния правилник на Първоинстанционния съд и член 76 от Процедурния правилник на Съда на публичната служба.

21 — Вж. член 92, параграф 2 от Процедурния правилник на Съда, член 113 от Процедурния правилник на Първоинстанционния съд и член 77 от Процедурния правилник на Съда на публичната служба.

22 — Решение от 29 юни 2000 г. по дело Politi/Европейска фондация за обучение (C-154/99 P, Recueil, стр. I-5019, точка 15 и цитираната съдебна практика).

23 — Определение от 14 януари 1992 г. по дело ISAE/VP и Interdata/Комисия (C-130/91, Recueil, стр. I-69, точка 11).

24 — Решение от 29 април 2004 г. по дело Италия/Комисия (C-298/00 P, Recueil, стр. I-4087, точка 35) и Решение от 2 май 2006 г. по дело Regione Siciliana/Комисия (C-417/04 P, Recueil, стр. I-3881, точка 36).

25 — Решение от 1 юни 2006 г. по дело P & O European Ferries (Vizcaya) и Решение по дело Diputación Foral de Vizcaya/Комисия (C-442/03 P и C-471/03 P, Recueil, стр. I-4845, точка 45).

26 — Решение от 13 юли 2000 г. по дело Salzgitter/Комисия (C-210/98 P, Recueil, стр. I-5843, точка 56).

27 — Това определение е заимствано от *Rideau*, J., „Recours en annulation“, Jurisclasseur, 2008, vol. 331, 24.

28 — Решение от 6 април 2000 г. по дело Комисия/Solvay (C-287/95 P и C-288/95 P, Recueil, стр. I-2391, точка 55).

29 — Решение от 8 юли 1999 г. по дело Hoechst/Комисия (C-227/92 P, Recueil, стр. I-4443, точка 72).

64. В тези различни хипотези недостатъкът, който опорочава обжалвания акт, е достатъчно сериозен, за да обоснове санкционирането му от общностния съд, въпреки че не е бил изтъкнат от жалбоподателя. С други думи, когато обжалваният общностен акт противоречи на силата на пресъдено нещо, бил е приет от некомпетентен орган или е резултат от нарушение на съществено процесуално правило, не е от голямо значение дали този акт е опорочен и от изложените от жалбоподателя недостатъци в подкрепа на неговото искане за отмяна. Защитата на общностния правен ред позволява и, ако е необходимо, задължава съда относно законосъобразността да установи дали разглежданият акт е засегнат от недостатък, който при всички случаи предполага неговата отмяна.

65. Съгласно постоянната съдебна практика липсата на мотиви спада към съществените процесуални нарушения и представлява правно основание, което трябва да бъде служебно разгледано от общностния съд [30].

66. Признаването на това задължение би било лишено от полезно действие, ако правомощието на общностния съд да разглежда служебно едно от посочените по-горе правни основания е поставено в зависимост от условието то да е свързано с изтъкваните от страните правни основания и доводи. Всъщност спазването на подобно условие би противоречало на самия предмет на служебното разглеждане, което по-специално има за цел да попълва пропуска на страните, когато е нарушена норма от публичен ред.

67. Следователно общностният съд, сезиран с жалба за отмяна, не може да бъде упрекнат, че е излязъл от рамките на спора, че е превишил своята компетентност, че се е произнесъл ultra petita и че е нарушил своя процедурен правилник, когато разглежда служебно подобно правно основание, което се отнася именно до законосъобразността на акта, чиято отмяна се иска.

68. Освен това Комисията неоснователно поддържа, че в обжалваното решение Първоинстанционният съд е излязъл от рамките на спора с мотива, че разгледаното служебно правно основание не е свързано с фактическите елементи, изложени от страните.

69. Всъщност не виждам как Първоинстанционният съд може да излезе от рамките на спора, като разглежда служебно правното основание, изведено от нарушение на задължението за мотивиране, при положение че съгласно член 253 ЕО изискването за мотивиране трябва да се спазва от всеки общностен акт. Освен това този довод изглежда още по-неоснователен и поради изричното посочване на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999 в спорното решение.

30 — Решение от 30 март 2000 г. по дело VBA/Florimex и др. (C-265/97 P, Recueil, стр. I-2061, точка 114).

70. Този анализ не предопределя отговора на въпроса дали Първоинстанционният съд правилно е приел, че спорното решение е засегнато от непълнота на мотивите по отношение на неприлагането на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999. На този етап от анализа искам само да отбележа, че като разглежда служебно този въпрос, Първоинстанционният съд изпълнява ролята си на съд относно законосъобразността. Ето защо доводът на Комисията, според който представените пред Първоинстанционния съд преписки по делата не разкриват никакво обстоятелство, което може да даде основание да се смята, че член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999 е приложим, се отнася според мен до въпроса дали спорното решение е засегнато от непълнота на мотивите по отношение на неприлагането на тази разпоредба. Този довод не може да постави под съмнение правомощието на Първоинстанционния съд да разглежда служебно въпросното правно основание.

71. Следователно твърденията за нарушение, формулирани от Комисията в първата част от разгледаното правно основание, според мен са неоснователни.

72. На второ място, в противоречие с твърденията на Комисията във втората част от разглежданото правно основание, под предлог за непълнота на мотивите Първоинстанционният съд не е разгледал служебно правно основание, отнасящо се до законосъобразността по същество на спорното решение.

73. Наистина, неколкократно е постановявано, че ако липсата или непълнотата на мотивиране представлява абсолютна процесуална предпоставка, която общностният съд трябва да разгледа служебно, то нарушението на правна норма, свързана с прилагането на Договора по смисъла на член 230 ЕО, може да се разглежда от общностния съд само ако е изтъкната от жалбоподателя [31]. Така Съдът смята, че Първоинстанционният съд е допуснал грешка при прилагането на правото, когато под претекст на нарушение на изискването за мотивиране всъщност упреква институцията — автор на акта, че е допуснала грешка в преценката [32]. Обжалваното решение обаче не дава основание за подобен упрек.

74. От съдебната практика, и по-специално от Решение по дело Комисия/Sytraval и Brink's France, посочено по-горе, следва, че правното основание, изведено от липсата на мотиви, може да се изтъква не само когато обжалваният акт е лишен от всякакви мотиви, но също и когато тези мотиви са недостатъчни по даден въпрос, който може да е от решаващо естество за решението, до което достига общностната институция в този акт.

75. Така в делото, по което е постановено това решение, Първоинстанционният съд

31 — Решение по дело Комисия/Sytraval и Brink's France, посочено по-горе (точка 67), Решение по дело VBA/Florimex и др., посочено по-горе (точка 114), както и Решение от 2 октомври 2003 г. по дело International Power и др./NALOO (C-172/01 P, C-175/01 P, C-176/01 P и C-180/01 P, Recueil, стр. I-11421, точка 145).

32 — Решение по дело Комисия/Sytraval и Brink's France, посочено по-горе (точки 68—72), Решение по дело VBA/Florimex и др., посочено по-горе (точки 111—115), както и Решение по дело International Power и др./NALOO, посочено по-горе (точка 144).

е отменил решението на Комисията за отхвърляне на жалбата на Chambre syndicale nationale des entreprises de transport de fonds et valeurs (Sytraval) и Brink's France SARL, с което помощите, предоставени от Френската република на предприятието Sécuripost SA, се обявяват за държавни помощи. Съдът смята, че Първоинстанционният съд правилно е постановил, че разглежданото решение е опорочено от непълнота на мотивите, от една страна, доколкото Комисията не е отговорила на изрично посоченото в жалбата твърдение за нарушение относно пълното или частично поемане на разходите от държавата за възнаграждението на персонала на Sécuripost SA, макар това твърдение за нарушение да не било от второстепенно значение.

76. От друга страна, Съдът е приел също, че тази преценка на Първоинстанционния съд е основателна, що се отнася до твърдението за нарушение на жалбоподателите, изведено от отсъствието на вноски от Sécuripost SA за касите за социално осигуряване срещу безработица за командированите държавни служители, на което Комисията отговаря само, че „никакви вноски не се дължат на касите за социално осигуряване срещу безработица за назначаване на командировани държавни служители, тъй като техният статут им осигурява гаранция за назначаването им".

77. Съдът обаче смята, че под претекста на твърдението за непълнота на мотивите Първоинстанционният съд упреква Комисията, че е допуснала явна грешка в преценката и по този начин оспорва по същество законосъобразността на разглежданото решение, като постановява например, че фактът, че предоставянето на авансово плащане в размер на 15 000 000 FRF, отпуснато от Société holding des filiales de la Poste на Sécuripost SA, представлява търговска сделка, не е достатъчен да се докаже, че не става въпрос за държавна помощ, тъй като подобна сделка може да бъде извършена при лихвен процент, който разкрива специално предимство, така че Комисията е трябвало да провери дали начисленият лихвен процент отговаря на пазарния процент [33].

78. Въпреки че в светлината на последните два примера точното определяне на границата между непълнота на мотивите и грешка в преценката може понякога да изглежда трудно, това не променя факта, че служебно разгледаното от Първоинстанционния съд в обжалваното решение правно основание не се отклонява от целта си и според мен ясно се отнася до мотивите на спорното решение.

79. Всъщност ще напомня, че Първоинстанционният съд е приел, че спорното решение е опорочено от непълнота на мотивите, доколкото в съображение 69 от него, без никакво обяснение, е посочено, че член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999 не е приложим в случая. Следователно Първоинстанционният съд не може да оспори основателността на мотивите, поради които Комисията счита, че тази разпоредба не е приложима, тъй като тези мотиви не са уточнени.

33 — Решение по дело Комисия/Sytraval и Brink's France, посочено по-горе (точка 70).

80. Този анализ отново не предопределя отговора на въпроса дали Комисията трябвало да изложи мотивите, въз основа на които член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999 не е приложим в случая, или с други думи, дали в това отношение спорното решение разкрива непълнота на мотивите, обосноваваща отмяната му. Този въпрос, който е предмет на четвъртото и петото правно основание на настоящата жалба, ще бъде разгледан по-нататък. Според мен той трябва ясно да бъде разграничен от проблематиката, преценявана в рамките на първото правно основание, която се отнася до обхвата на правомощията на общностния съд да разгледа служебно правно основание като това, изведено от нарушение на задължение за мотивиране.

81. На този етап от анализа струва ми се важно да се потвърди, че Първоинстанционният съд в качеството му на съд относно законосъобразността на спорното решение е разполагал с необходимите правомощия, за да разгледа служебно подобно правно основание в съответствие със съдебната практика, според която той е длъжен да разгледа служебно всяко правно основание, изведено от съществено процесуално нарушение.

82. Ето защо предлагам на Съда да отхвърли третото правно основание като неоснователно.

Б — *По второто правно основание*

1. Доводи на страните

83. Комисията изтъква, че служебно разгледаното от Първоинстанционния съд правно основание не е било разисквано, нито дори повдигнато в хода на писмената и на устната фаза на производството пред тази юрисдикция. Тя поддържа, че по този начин Първоинстанционният съд е нарушил принципа на състезателност, който представлява основен принцип на производството пред общностните юрисдикции и е закрепен в член 6 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи (наричана по-нататък „ЕКПЧ“).

84. По същество ответниците поддържат, че съгласно член 62 от Процедурния правилник на Първоинстанционния съд последният има дискреционна власт да разпореди възобновяване на устната фаза на производството и че от тази разпоредба, както и от член 113 от същия правилник произтича, че задължението за изслушване на страните преди служебно разглеждане на правно основание съществува само по отношение на правните основания, които водят до недопустимост на жалбата или до липса на основание за постановяване на съдебно решение по същество. Ответниците поддържат също, че член 6 от ЕКПЧ не се прилага за публичноправните юридически лица като Комисията. При условията на евентуалност те твърдят, че обхватът на принципа на състезателност следва да се съобрази в зависимост от страните по делото и от естеството на делото.

85. Ответниците отбелязват, че в настоящия случай този принцип е спазен, доколкото обжалваното съдебно решение не се основава на документи или на факти, които не са известни на Комисията.

86. Освен това те поддържат, че интересите на Общността не са засегнати. От една страна, правата на Комисията не са потъпкани, тъй като не е обявено, че тя носи гражданска или наказателна отговорност. От друга страна, липсата на мотиви не може да се отстрани a posteriori, така че възобновяването на устните състезания не би могло да даде възможност на Комисията да представи доводи, които да доведат до това Първоинстанционният съд да не разгледа служебно това правно основание.

2. Съображения

87. Напълно споделям позицията на Комисията.

88. Както посочих по-горе, дори Първоинстанционният съд несъмнено да е бил компетентен да разгледа служебно подобно правно основание, струва ми се също толкова важно да се посочи, че тези правомощия са могли да се упражнят действително само при спазване на принципа на състезателност.

89. Съдът потвърждава важността на този принцип и широкия му обхват в общностния правен ред. Така в съответствие с постоянната съдебна практика той представлява основен принцип [34], който трябва да се спазва, дори и при липсата на специфична правна уредба, в рамките на всяко производство, което може да приключи с решение на институция на Общността, засягащо чувствително интересите на дадено лице [35].

90. Следователно принципът на състезателност се прилага и пред общностните съдилища. Освен това целта му е от него да се ползва всяка от страните по спора — както частни лица, така и държави членки [36] или институции. Всъщност съгласно този текст от Решение по дело SNUPAT/Върховен орган [37] „би било нарушение на основен принцип на правото, ако съдебното решение се основава върху факти и документи, с които страните, или само една от тях, не са се запознали и по които следователно не са били в състояние да вземат отношение“.

91. Тази формулировка показва, че принципът на състезателност е присъщ на понятието за правова държава и предполага предварителното обсъждане на всеки въпрос, въз основа на който сезираният съд ще обоснове решението си независимо от качеството на страните в производ-

34 — Решение от 10 юли 2008 г. по дело Bertelsmann и Sony Corporation of America/Impala (C-413/06 P, Сборник, стр. I-4951 точка 61).

35 — Решение от 13 февруари 1979 г. по дело Hoffmann-La Roche/Комисия (85/76, Recueil, стр. 461, точка 9) и Решение от 10 юли 2001 г. по дело Ismeri Europa/Сметна палата (C-315/99 P, Recueil, стр. I-5281, точка 28).

36 — Вж. по-специално Решение от 9 юни 2005 г. по дело Испания/Комисия (C-287/02, Recueil, стр. I-5093, точка 37).

37 — Решение от 22 март 1961 г. (42/59 и 49/59, Recueil, стр. 101, 156).

ството. Общностните институции, чиито актове са предмет на контрол на законосъобразност пред общностния съд, и които в този контекст са страни по дадено производство, трябва следователно също да се ползват от посочения принцип при същите условия, както и другите правни субекти, посочени в член 230 ЕО, независимо от това дали имат право да се позоват на нарушение на член 6 от ЕКПЧ пред Европейския съд по правата на човека.

92. Съгласно съдебната практика принципът на състезателност предполага правото на всяка страна в производството, от една страна, да се запознае с елементите, на които съдът ще основе своето решение, и от друга страна, да може да ги обсъжда [38]. Тази съдебна практика е съобразена с тълкуването на правото на състезателно производство от Европейския съд по правата на човека, според който това право е включено в понятието за „справедлив процес“, посочено в член 6 от ЕКПЧ [39].

93. Принципът на състезателност не се изразява само в предоставяне на право на всяка страна в процеса да се запознае с доказателствата и със становищата, представени на съда от нейния противник, и да ги обсъди. Той предполага също правото на страните да се запознаят с доказателствата и със становищата, които съдът разглежда служебно и въз основа на които възнамерява да основе своето решение, и да ги обсъдят.

94. Съдът ясно признава съществуването на това право, когато Първоинстанционният съд основава своето решение на факти и документи, с които страните не са могли да се запознаят [40]. От друга страна, освен ако не греша, изглежда досега това не е правено, когато общностният съд възнамерява да разреши спора въз основа на разгледана служебно абсолютна процесуална предпоставка.

95. Задължението за спазване на принципа на състезателност в този случай според мен се налага със същата сила.

96. Всъщност, както Комисията подчертава в писменото си становище, това задължение произтича много ясно от практиката на Европейския съд по правата на човека. Според тази юрисдикция самият съд трябва да спазва принципа на състезателност, по-специално когато отхвърля жалба или решава спор

38 — Вж. в този смисъл Решение от 10 януари 2002 г. по дело Plant и др./Комисия и South Wales Small Mines (C-480/99 P, Recueil, стр. I-265, точки 25—34), както и Решение от 14 февруари 2008 г. по дело Varec (C-450/06, Сборник, стр. I-581, точка 47).

39 — Вж. по-специално Европейски съд по правата на човека, Решение по дело Nideröst-Huber срещу Швейцария от 18 февруари 1997 г., *Recueil des arrêts et décisions* 1997-I, стр. 108, § 24.

40 — Вж. Решение по дело Plant и др./Комисия и South Wales Small Mines, посочено по-горе (точки 25—34). Съдът е приел, че Първоинстанционният съд е нарушил принципа на състезателното начало, като е основал решението си за недопустимост на жалбата на жалбоподателите на обстоятелства по свързано дело, с които тези жалбоподатели не са могли да се запознаят. Вж. също Решение от 13 декември 2005 г. по дело Комисия/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (C-78/03 P, Recueil, стр. I-10737, точки 44—50), в което Съдът обявява за основателно твърдението за нарушение, изложено от Комисията, според което Първоинстанционният съд неправилно преквалифицирал жалбата на жалбоподателя като целяща да защити процесуалните права, които той черпи от член 88, параграф 2 ЕО и по този начин не позволил на тази институция да отговори на правното основание, изведено от нарушението на тези процесуални права.

въз основа на съображение, което разглежда служебно [41].

97. Освен това с оглед на преследваните от прилагането на принципа на състезателност цели не виждам никаква разлика между положението, в което съдът ще обоснове решението си на факти или документи, които не са били обсъдени от страните, за което се отнася Решение по дело Plant и др./Комисия и South Wales Small Mines, посочено по-горе, и това, в което той разглежда служебно правно основание, ограничено до чисто правни обстоятелства.

98. Всъщност за принципа на състезателност може да се счита, че има две цели. Първата е да се предоставя информация на съда. По този начин изискването всички въпроси, които могат да бъдат от значение за разрешаването на спора, да бъдат предоставени за обсъждане от страните, позволява на съда да се произнася при пълна безпристрастност и при пълна информираност по всички въпроси от фактическа и от правна гледна точка.

99. Втората цел е да се укрепи доверието на правните субекти по отношение на правораздаването. Това доверие предполага, че на страните трябва да бъде гарантирана възможността да вземат отношение по всички въпроси, въз основа на които съдът основава решението си.

100. Тези съображения важат и когато общностният съд разглежда служебно правно основание, ограничено до чисто правни обстоятелства. По този начин уреждането на спор въз основа на прилагането на правна норма, дори ако тя е от публичен ред, е непременно резултат от преценка на съда, която може да бъде само допълнена и потвърдена, или при необходимост, оспорена в писмените становища на страните. По същия начин невъзможността за загубилата делото страна да изтъкне становището си по отношение на правната норма, по която е упреквана, дори ако става дума за норма от публичен ред, може основателно да остави впечатление, тъй като тя не е могла да се защити, че съдът е съюзник на насрещната страна.

101. Несъмнено, както подчертават ответниците, принципът на състезателност не е абсолютен и може да подлежи на дерогиране.

102. Така, що се отнася до доказателствата и информацията, представени на съда, трябва да се приеме, че тяхното съобщаване може да бъде предмет на ограничения, когато същите са обосновани от защита на основните права или от значим обществен интерес, като например защитата на търговските тайни [42]. По същия

41 — Вж. по-специално Европейски съд по правата на човека, Решение по дело Clinique des Acacias и др. срещу Франция от 13 октомври 2005 г., § 38, както и Решение по дело Прикян и Ангелова срещу България от 16 февруари 2006 г., § 42.

42 — В Решение по дело Varec, посочено по-горе (точки 47, 50 и 51), Съдът е приел, че във връзка с жалба, подадена срещу решение на възлагащ орган относно процедура за възлагане на обществена поръчка, принципът на състезателност не включва правото на неограничен и абсолютен достъп на страните до цялата информация относно съответната процедура за възлагане, която е предоставена на органа, отговорен за обжалването. Вж. в същия смисъл член 116, параграф 2 от Процедурния правилник на Първоинстанционния съд, който предвижда възможност председателят на Първоинстанционния съд да изключи от изпращаните на встъпилите страни доказателства тези, на които трябва да се запази поверителният характер.

начин по силата на Процедурния си правилник общностният съд има право да разпореди временни мерки в рамките на обезпечително производство „и преди представяне на становища от насрещната страна“ [43]. Накрая, общностният съд може да се произнесе с определение без предварително изслушване на жалбоподателя и да отхвърли иск или жалба, когато е явно, че няма компетентност да ги разгледа или когато последните са явно недопустими или явно лишени от всякакво правно основание [44].

103. Все пак тези различни случаи трябва да се разбират според мен като изключения от принципа. Всички те отговарят на много специфични положения, в които е налице основателна причина за дерогиране на принципа на състезателност. В първите два случая става дума за защита на значим обществен интерес, спрямо който принципът на състезателност трябва да бъде претеглен, или да се гарантира ефикасността на временната мярка, разпоредена в обезпечително производство.

104. Накрая, по отношение на определенията, постановени при явна липса на компетентност, при явна недопустимост или при явна липса на правно основание, дерогирането от принципа на състезателност, макар и по-спорно, може все пак да се обясни с обстоятелството, че отхвърлянето се налага толкова очевидно, че не може да бъде предмет на спор. С други думи, би могло да се приеме, че отхвърлянето на жалбата не е резултат от преценка на съда, а само от констатация за съществуването на една от тези причини.

105. От това следва, че член 113 от Процедурния правилник на Първоинстанционния съд не може да се тълкува в смисъл, че при служебно разглеждане общностният съд трябва да спазва принципа на състезателност единствено в случаите, посочени в тази разпоредба, т.е. когато разглежда служебно липсата на абсолютна процесуална предпоставка или установи, че жалбата е останала без предмет.

106. В светлината на гореизложените съображения тази разпоредба трябва да се разбира според мен в смисъл, че утвърждава правомощията на общностния съд за служебно разглеждане, а не като ограничение на обхвата на принципа на състезателност. Точно обратното, като предвижда изрично, че страните трябва да бъдат изслушани, посочената разпоредба потвърждава значението на този основен принцип, когато съдът разглежда служебно дадено правно основание. Тя трябва да се разбира като специално прилагане на основния принцип на състезателност.

107. Следователно общностният съд трябва да спазва този принцип, когато възнамерява да разреши спор въз основа на служебно разглеждане на абсолютна

43 — Член 84, параграф 2 от Процедурния правилник на Съда, член 105, параграф 2 от Процедурния правилник на Първоинстанционния съд и член 104, параграф 3 от Процедурния правилник на Съда на публичната служба.

44 — Член 92, параграф 1 от Процедурния правилник на Съда, член 111 от Процедурния правилник на Първоинстанционния съд и член 76 от Процедурния правилник на Съда на публичната служба.

процесуална предпоставка. За тази цел той е длъжен да постави това правно основание на обсъждане от страните, като при необходимост възобнови устните състезания.

108. Безспорно е, че по настоящото дело Първоинстанционният съд е нарушил това задължение.

109. Въпреки това ответниците оспорват, че принципът на състезателност е бил нарушен с довода, че тъй като липсата на мотиви не можела да се отстрани, възобновяването на устните състезания не можело да даде възможност на Комисията да представи доводи, които да доведат до това Първоинстанционният съд да не разгледа служебно въпросното правно основание. Следователно интересите на Комисията не били засегнати.

110. Несъмнено принципът на състезателност е свързан с правото на защита и се признава, че това право не трябва да се прилага чисто формално. Съгласно трайно установената съдебна практика, за да се признае нарушение на правото на защита на дадена страна, което да доведе до отмяна на общностен акт, необходимо е интересите на тази страна да са били засегнати [45].

111. Все пак предвид целите, преследвани от принципа на състезателност, и значимостта на този принцип в общностния правен ред, когато съдът разглежда служебно абсолютна процесуална предпоставка, въз основа на която той възнамерява да основе решението си, и която не попада в рамките на определенията за явна липса на компетентност или явна недопустимост, изглежда трудно разбираемо да се приеме, че интересите на страните не са били засегнати. В това отношение следва да се напомни, че член 113 от Процедурния правилник на Първоинстанционния съд задължава съда да изслушва страните относно разглеждана служебно липса на абсолютни процесуални предпоставки без никакво ограничение.

112. От това следва, че дори в очите на съда решаването на спора да изглежда сигурно от гледна точка на това, че становищата на страните не биха му повлияли, страните все пак разполагат с правото да бъдат предварително информирани за това правно основание и да представят становищата си по него.

113. Освен това в настоящото дело явно не може да се изключи възможността спазването на принципа на състезателност да окаже влияние върху решението на Първоинстанционния съд.

114. Всъщност на този етап от анализа не е от голямо значение, че липсата на мотиви на общностен акт е недостатък, който по

45 — Вж. пример за прилагане на тази съдебна практика в Решение от 2 октомври 2003 г. по дело Corus UK/Комисия (C-199/99 P, Recueil, стр. I-11177, точки 19—25).

принцип не може да се санира. Същественото е, че анализът на Първоинстанционния съд, според който спорното решение е опорочено от нарушение на задължението за мотивиране, е резултат от истинска преценка и че тя би могла да е предмет на оспорване.

115. Преценката на спазването на изискването за мотивиране на общностен акт всъщност е резултат от конкретен анализ на този акт с оглед на редица критерии, посочени в постоянната съдебна практика.

116. Съгласно установената съдебна практика изискванията от член 253 ЕО мотиви трябва да са съобразени с естеството на съответния акт и да излагат по ясен и недвусмислен начин съображенията на институцията, която издава акта, така че да дадат възможност на заинтересованите лица да се запознаят с основанията за взетата мярка, а на компетентната юрисдикция — да упражни своя контрол. Изискването за мотивиране следва да се преценява в зависимост от обстоятелствата по конкретния случай, по-специално в зависимост от съдържанието на акта, от естеството на изложените мотиви и от интереса, който адресатите или други лица, засегнати пряко и лично от акта, могат да имат от получаване на разяснения. Не се изисква мотивите да уточняват всички относими фактически и правни обстоятелства, доколкото въпросът дали мотивите на даден акт отговарят на изискванията на член 253 ЕО следва да се преценява с оглед не само на неговия текст, но и на контекста му, както и на съвкупността от правни норми, уреждащи съответната материя [46].

117. В съображения 56—62 от обжалваното решение Първоинстанционният съд излага мотивите, поради които според него Комисията е трябвало да разгледа дали спорните освобождавания е можело да се разглеждат като съществуващи помощи по смисъла на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999, и въз основа на тях стига до извода, че спорното решение е опорочено от непълнота на мотивите, тъй като се ограничава само до това да установи, че посочената разпоредба не е приложима.

118. Не би могло да се изключи, че преценката на Първоинстанционния съд би могла да е различна, ако той беше дал възможност на Комисията да представи становището си по тези въпроси и да изтъкне пред него същите доводи като тези, които е развила в рамките на четвъртото и петото правно основание по настоящата жалба.

119. С оглед на всички тези съображения предлагам на Съда да обяви, че второто правно основание, изтъкнато от Комисията, е основателно, и да приеме, че

46 — Вж. по-специално Решение от 15 април 2008 г. по дело Nuova Agricast (C-390/06, Сборник, стр. I-2577, точка 79), както и Решение от 1 юли 2008 г. по дело Chronopost и La Poste/UFEX и др. (C-341/06 P и C-342/06 P, Сборник, стр. I-4777, точка 88 и цитираната съдебна практика).

отменяйки спорното решение въз основа на служебно разгледано правно основание, което не е било разисквано от страните, Първоинстанционният съд е нарушил принципа на състезателност и по този начин е засегнал интересите на Комисията.

120. Следователно предлагам да се отмени обжалваното съдебно решение.

В — *По последиците от отмяната на обжалваното съдебно решение*

121. В случай на отмяна на обжалваното съдебно решение член 61 от Статута на Съда предвижда, че Съдът може да върне делото на Първоинстанционния съд или сам да постанови окончателно решение по делото, когато фазата на производството позволява това.

122. Спорът по настоящото дело съдържа два аспекта. От една страна, спорното решение е предмет на жалба за отмяна, която се основава на редица правни основания, които не са разгледани от Първоинстанционния съд, и тъй като фазата на производството не позволява това, следователно не могат да бъдат разгледани от Съда.

123. От друга страна, Първоинстанционният съд е приел, че посоченото решение е опорочено от нарушение на задължението за мотивиране и този въпрос е трябвало да бъде разгледан от тази юрисдикция преди преценката на правните основания за отмяна, предявени от страните.

124. Доколкото въпросът дали спорното решение е опорочено от липса на мотиви, що се отнася до неприлагането на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999, е бил предмет на обсъждане при условията на състезателното начало пред Съда, смятам, че фазата на производството позволява по този въпрос да бъде постановено решение.

125. Освен това, както Комисията посочва, решение по този въпрос от Съда изглежда необходимо за целите на доброто правораздаване. Всъщност то ще позволи да се избегне повторно обсъждане на този въпрос пред Първоинстанционния съд и при необходимост няма да доведе до решение, ограничено до посочения въпрос, което в най-лошия случай ще бъде предмет на обжалване и на бъдещо връщане на делото пред Първоинстанционния съд за ново разглеждане на предявените от страните правни основания за отмяна.

126. Съдът вече е процедирал по този начин в Решение по дело Plant и др./ Комисия и South Wales Small Mines, посочено по-горе, в което, след като установява, че като е приел за недопустима жалбата на жалбоподателите въз основа на доказателства, с които те не са били

запознати, Първоинстанционният съд е допуснал процесуално нарушение, което е накърнило интересите на жалбоподателя, решава да разгледа допустимостта на тази жалба [47].

127. Следователно предлагам на Съда да разгледа заедно четвъртото и петото правно основание на Комисията, в които тя се опитва да докаже, че обжалваното решение е погрешно, тъй като Първоинстанционният съд е приел, че спорното решение е опорочено от липса на мотиви по отношение на неприлагането на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999.

1. Доводи на страните

128. Четвъртото и петото правно основание на Комисията са изведени от нарушение на член 253 ЕО във връзка с член 87, параграф 1 ЕО и член 88, параграф 1 ЕО, респективно във връзка с правилата относно хода на производството в областта на държавните помощи, и с член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999.

129. В рамките на четвъртото си правно основание Комисията поддържа, че, видно от мотивите на спорното решение, разглежданите освобождавания винаги са представлявали държавни помощи от момента на въвеждането им, като посоченото решение надлежно и в съответствие с изискванията на съдебната практика показвало, че тези освобождавания могат да засегнат търговията между държавите членки и да доведат до нарушения на конкуренцията. При тези условия посочената институция счита, че не е необходимо да се обясняват по-подробно причините, поради които член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999 не е приложим.

130. В рамките на петото си правно основание Комисията посочва, че Първоинстанционният съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като е приел, че особени обстоятелства, всички свързани с поведението на Съвета или на Комисията, изискват спорното решение да съдържа специални мотиви относно приложимостта на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999, докато поради обективния си характер понятието за държавна помощ, съществуваща или нова, не можело да зависи от поведението или от декларациите на институциите, a fortiori когато това поведение или тези декларации не са свързани с процедура по контрол на помощи. Така Първоинстанционният съд оспорва становището, възприето от Съда в Решение от 22 юни 2006 г. по дело Белгия и Forum 187/Комисия [48].

131. В отговор на четвъртото правно основание ответниците считат, че съображенията за неприложимост на член 1,

47 — Решение по дело Plant и др./Комисия и South Wales Small Mines, посочено по-горе (точка 35).

48 — C-182/03 и C-217/03, Recueil, стр. I-5479.

буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999 не проличават ясно от спорното решение, което следователно не отговаря на изискването за ясни и недвусмислени мотиви. Освен това Първоинстанционният съд упреквал Комисията, че не изложила мотивите, поради които била приела, че спорните освобождавания нарушават конкуренцията в общия пазар, докато по-рано тя явно изразявала становище в обратния смисъл. В този контекст Първоинстанционният съд постановил правилно с оглед на съдебната практика, че Комисията трябва да посочи причините, указващи, че е извършила анализ, който обосновава извода ѝ. С това правно основание Комисията всъщност искала да компенсира липсата на мотиви на спорното решение и Съдът да се произнесе по въпросите по същество, които не са свързани с нея.

132. В отговор на петото правно основание ответниците поддържат, че Първоинстанционният съд не поставил под въпрос обективния характер на понятието за държавна помощ, а бил приел само, че с оглед на предходните решения на Съвета и Комисията и на оправданите правни очаквания, които същите са породили по отношение на законосъобразността на спорните освобождавания, Комисията трябвало да обясни в спорното решение причините, които обективно водят до изключване на прилагането на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999. Тъй като мотивите на решението трябвало да се съдържат в самия му текст, представените обяснения от страна на Комисията не можели за заместят липсата на мотиви.

2. Съображения

133. Според мен липсата на разяснения по отношение на неприлагането на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999 в спорното решение не обосновава неговата отмяна поради нарушение на задължението за мотивиране.

134. Съгласно горепосочената съдебна практика въпросът дали общностен акт отговаря на задължението за мотивиране, наложено от член 253 ЕО, трябва да бъде предмет на преценка на конкретния случай, по-специално с оглед на съдържанието на разглеждания акт, на обстоятелствата, при които е бил приет, както и на необходимостта от разяснения на пряко и лично засегнатите от него лица.

135. Както вече видяхме, в спорното решение Комисията е стигнала до извода, че освобожданията от акциз върху минералните масла, които са били разрешени от Съвета по нейно предложение, съставляват нови помощи, несъвместими с разпоредбите на Договора, свързани с държавните помощи.

136. Както Първоинстанционният съд подчертава в точки 56—62 от обжалваното решение, от мотивите в тези решения за разрешение произтича информация, въз

основа на която държавите членки и съответните предприятия имали правно основание да очакват, че според Комисията тези освобождавания не съставляват държавни помощи, по-специално защото не водят до нарушаване на конкуренцията.

137. Следователно в спорното решение било важно Комисията ясно да посочи причините, поради които в него тя достига до обратния извод. По-специално тя е трябвало да изложи причините, поради които счита, че разглежданите освобождавания нарушават или заплашват да нарушат конкуренцията по смисъла на член 87, параграф 1 ЕО.

138. В съображения 58—64 от това решение Комисията посочва причините, поради които тя счита, че разглежданите освобождавания съставляват държавни помощи. Така Комисията установява, че тези освобождавания отговарят на условията по член 87, параграф 1 ЕО, т.е. че те предоставят предимство на определени предприятия, че това предимство е предоставено чрез държавни ресурси, че засягат търговията между държавите членки и че могат да нарушат или заплашват да нарушат конкуренцията.

139. Така според съображение 59 от спорното решение освобожданията са финансирани чрез държавни ресурси, тъй като държавата се въздържа от определени средства, които е можела да събере. Според съображение 60 от спорното решение освобожданията предоставят предимство на бенефициерите, тъй като намаляват разходите за важна суровина. Накрая, според съображения 61 и 62 от посоченото решение може да се презумира, че посочените освобождавания засягат търговията в Общността и нарушават или заплашват да нарушат конкуренцията, тъй като двуалуминиевият триокис е предмет на търговия между държавите членки, поради това че според собствените становища на бенефициерите и на Френската република те са били въведени, за да дадат възможност на европейските производители да се конкурират на световно равнище, както и поради това че двуалуминиевият триокис се произвежда в Германия, Гърция, Испания и Унгария.

140. Налага се изводът, че според преценката на Комисията всички тези условия са изпълнени, включително това, свързано с нарушаване или заплаха от нарушаване на конкуренцията между държавите членки без ограничение във времето, т.е. от момента, когато разглежданите освобождавания са били въведени.

141. Следователно от тези съображения очевидно следва, че Комисията приема, че разглежданите освобождавания не са станали държавни помощи вследствие на развитие на общия пазар, а от самото начало са могли да се квалифицират като такива, поради което a priori те не попадат в приложното поле на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999.

142. На този етап от текста на спорното решение можем да направим също извода, че дори при разрешаването на посочените освобождавания от Съвета Комисията да е считала, че те не противоречат на разпоредбите на Договора относно държавните помощи, тази преценка е била погрешна, и че в рамките на специалната процедура за контрол, предвидена в член 88 ЕО, тя достига до обратния извод.

143. По-нататък в спорното решение Комисията излага причините, поради които разглежданите освобождавания съставляват нови, а не съществуващи помощи. В този смисъл тя посочва, че тези освобождавания не са съществували преди присъединяването на трите държави членки, никога не са били анализирани въз основа на разпоредбите на Договора относно държавните помощи и че никога не са били нотифицирани на Комисията.

144. В този контекст Комисията посочва в съображение 69 от спорното решение, че член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999 не е приложим в настоящия случай.

145. В светлината на тълкуването на тази разпоредба в Решение по дело Белгия и Forum 187/Комисия, посочено по-горе, това твърдение изглежда обосновано. Всъщност в точка 71 от това решение е прието, че тази разпоредба не намира приложение, когато Комисията променя преценката си за национална мярка.

146. Несъмнено Комисията не е включила тези коментари в съображение 69 от спорното решение. Би могло евентуално да се съжалява, че тя не е посочила, че преценката относно тези освобождавания, направена в контекста на тяхното разрешаване от Съвета, по силата на директивите относно акциза на минералните масла, не може да обоснове попадането на посочените освобождавания в приложното поле на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999. Това за съжаление би могло също да се основава на факта, че когато спорното решение е било прието, Решение по дело Белгия и Forum 187/Комисия, посочено по-горе, не е било още постановено.

147. Считам обаче, че подобни коментари действително не са били необходими с оглед на текста на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999, тъй като тази разпоредба не предвижда промяна на преценката на общностните институции, а само „еволюцията на общия пазар“ или „либерализирането на дадена дейност от правото на Общността“.

148. Във всеки случай Първоинстанционният съд няма основание да упреква Комисията, че не е разгледала въпроса дали да се приемат за съществуващи помощи по смисъла на тази разпоредба, поради факта че не са представлявали помощи към момента на въвеждането им в действие, но са станали такива впоследствие поради развитието на общия пазар и без да бъдат изменяни от съответните държави членки.

149. Според мен Комисията не е била длъжна да извършва подобно разглеждане, след като в съображения 58—64 от спорното решение е посочила, че въпросните освобождавания представляват държавни помощи без ограничение във времето, следователно още от момента на въвеждането им. Според мен тези мотиви са достатъчни, за да позволят на държавите членки и на предприятията, засегнати пряко и лично от спорното решение, да разберат защо Комисията счита, че разглежданите освобождавания не са станали държавни помощи поради развитието на общия пазар и че следователно не попадат в приложното поле на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999.

150. Този анализ не предопределя отговора на въпроса дали в спорното решение Комисията надлежно е доказала, че от самото начало разглежданите освобождавания отговарят на условията, предвидени в член 87, параграф 1 ЕО, и по-специално, че нарушават или заплашват да нарушат конкуренцията от момента на въвеждането им. Ще посоча само, че с оглед на данните в съображения 58—64 от спорното решение не е било необходимо Комисията да разглежда дали въпросните освобождавания са станали помощи вследствие на развитие на общия пазар и дали са попадали в приложното поле на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999.

151. По изложените съображения смятам, че спорното решение не е опорочено от нарушение на задължението за мотивиране по отношение на неприлагането на член 1, буква б), подточка v) от Регламент № 659/1999.

V — Заключение

152. С оглед на гореизложените съображения предлагам на Съда да се произнесе по следния начин:

„1) Отменя Решение на Първоинстанционния съд на Европейските общности от 12 декември 2007 г. по дело Ирландия и др./Комисия (T-50/06, T-56/06, T-60/06, T-62/06 и T-69/06) в частта, в която същото:

— отменя Решение 2006/323/ЕО на Комисията от 7 декември 2005 година за освобождаване от акциз на минералните масла, използвани като гориво за производството на двуалуминиев триокис в района на Гардан, в района на Шанън и в Сардиния, прилагано съответно от Франция, Ирландия и Италия, по съображение че в това решение Комисията на Европейските общности била нарушила задължението за мотивиране по отношение на неприлагането в конкретния случай на член 1, буква б), подточка v) от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета от 22 март 1999 година за установяване на подробни правила за прилагането на член [88 ЕО].

— отхвърля жалбата по дело T-62/06 в останалата ѝ част, и

— постановява, че Комисията на Европейските общности понася направените от нея съдебни разноски и съдебните разноски, направени от жалбоподателите, включително свързаните с обезпечителното производство по дело T-69/06 R.

2) Връща дела T-50/06, T-56/06, T-60/06, T-62/06 и T-69/06 за ново разглеждане от Първоинстанционния съд на Европейските общности.“